

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝

Կ. Պոլսոյ համար Տաբրեկան ղզնն, արծ.	75
» » Վկայանայ » »	40
Դաւառներու » Տաբրեկան » »	100
» » Վկայանայ » »	50
» » Եռամսեայ » »	25
Օտար երկրի » Տաբրեկան ֆրանք » »	25
Ռուսիոյ » » ռուրլի » »	10

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կընդունուի. 115
 զրուշի փուլը 100 զրուշի հանշուով:

10 ԳՆՐԱ

Այս սկզբունքները ունին բոլոր գործնական մարմիններին, ամեն անոնք որ որ ճանչնան աշխարհի և իրական կեանքը։ Այսպես կը վարուի խելացի, խոհական և զանապահական, լուսավոր վարժապետը, օրենսդիրը, զինանապետը։ Աշխարհի վե՛լ ամեն կարևոր և տևական բան մայ սկզբունքները չլուրս հյա՛մ է։ Առանց անոր պատմութիւնը որի՛ր բան չէ եթէ ոչ անհասկանալի իրողութիւններու կուտակում մը։ Մեծ մարդիկ անոր հասկանալիպիւր միայն կրցան բան մ'ընեն։ Երբեմն դարու ոչ ոքիին դէմ կուենելով կրնանք վարկեան մը կասեցնել անոր ընթացք վրա։ Այլ ուրիշ ուղղութիւն մը տալ, ամենէն մեծ հանձնար, անգամ մի զուր պիտի ձեռնարկէ դիտել զայն բոլորովին։

Դատարարական ալ պարտական է յարգել իր ժամանակին պէտքերը, իր չուրջ գտնուողներուն բարքերը։ Եթէ ոչ դրամաւարանաւորութենէն օտար տարրի մը կը նմանի, զոր կեանքին աշխատութիւնը

կը մեկուսացնէ և կը վանէ հարկաւ։ Անհաւատք բողոքի մը պէս պէտք է դուրս ելնէ իր ազգին և իր ժամանակին ծոցէն, և աչքերը սեւեռէ ժամանակին, մարդերուն և իրերուն վրայ՝ որոնց մէջ կը զարգանայ ինքը։

Ուրիշ պէտք էր ըլլար Գերմանացիի մը դատարարականութիւնը ուրիշորոգ դարուն, ուրիշ ԺԶ. դարու, ուրիշ ԺԹ. դարուն։ Արդի ժամանակի պահանջները ուրիշ են Զինատանի մէջ, ուրիշ Աւստրիոյ, ուրիշ Բոսնիոյ մէջ։ Ով որ, երկու կամ երեք դար առաջ, բարձրագոյն մակութեան մը կը բաղձար, պէտք էր ընտանեկան դասական մատենագրութեան և Ով որ այսօր կը փախարէ մշակութեան ընկերութեան մը մասնակցիլ, պէտք է տեղեկ ըլլայ անցած դարձած բաներուն, օրագիր կարգայ, եթէ ոչ անպիտան է։ Քրիստոնեայ առաքեալը՝ որ կուգէ իր պաշտօնին մէջ յաջողիլ, պէտք է նկատի առնէ բարեբաւութեան վիճակը սոցիալականութեանը, գաղափարները, աւանդութիւնները ա՛յն ժողովուրդին, որուն մէջ կը գտնուի, և այդ հինգը կոծիկն յարմարե՛նք քրիստոնեութեան պատուաւոր, անոր բոլոր աստիճաններէն իրեն համար։ Քրիստոնեական կրօնի հիմնադրին անգամ իր ազդեցութիւնը պատուաւոր ժողովուրդին աւանդութիւններուն վրայ, և իր ուսուցումը մարդարեւեկներուն ուսուցումին վրայ։

Ե. Տ. Ա.

ՏԻՍՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ

ՄԵԱՍԻՆ ՀՈԳԻՆԵՐ

Ա.ՊԵՐԱՅԵՐ

Բ.

Սիսակ սիրեց այդ հարուստ տան աղջիկը։ Բայց փայլակի մը վարկենական շողողումով ծնաւ այդ սերը իր մէջ։ Անբաւարկ կերպով ծածկ մը տը, օրերու երկար շրջանի մը մէջ աճած էր ան. ուսուցանած ու արմատացած, և գիւտ ինք անդէտ մնացած էր։

Սաշայի միայն պիտէր որ ներքին հաճոյք մը կըզգար երբ տնոր հետ գտնուէր, և տարտամ անհանգստութիւն մը կիմանար անկէջ հեռու գտնուած միջոցին։

Սերը լոկ կարգացած էր զբոսնում մեջը, առանց հասկնալու, ու սիրելու պէտքին վրայ բնաւ չէր մտածած, բայց սիրտը իր պահանջները ըրած, ընտրութիւնը կատարած ու սնունդը գտած էր, պարագայ մը միայն կը պակսէր. առիթ մը պզտիկ, որ իր փակ աչքերը լոյսին բանար։

Ան այդ չուշացաւ։

Գիշեր մը տան մէջ իր ներկայութեանը —տան դռան կը սեղանէ և իր մէն շէնքն քաշուէր— տան տիկինը և մեծ աղջիկը կը վիճէին, խնդրելով թնկնածուի մը վրայ։ Սը, որ աղջկանը ձեռքը կուզէր, մայրը հաւանած էր և իր հասանութիւնը տուած։

—Նշանաւոր մասնագէտ մը, զիբքի տէր անուանի տէր։ Աղջիկը կը մերժէր որովհետեւ անի տղայ մարդ մը չէր ան։

Սիսակ սկիզբէն մինչեւ վերջը հետեւեցաւ այս վիճար սնունդին, բռնուած շունչով։

ԹԵՐԻԹՕՆ ՄԱՍԻՆԻ (39)

ՍԱՆՈՅՑԻ ԱՆԱՊԱՏԸ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

Վերջապէս բարակ կնիւն մը միայն յարձակողը կը բաժնէր իր հակառակորդներէն. յանկարծ այդ կնիւնը ձեղքեցաւ, և սեւ, անհեթեթ մարմին մը երեւցաւ սենեակին կէս միջութեան մէջ։

Այնպիսի իր դիմումը ձեռքը առաջ բերաւ արագորէն գործելու համար։

—Կնիւն, Աստուածդ սիրես, ըսաւ ծանօթ ծայր մը։

—Տղայի՛ւր, Տղայի՛ւր, գոչեց ծանօթը։

Տղայի՛ւրն էր իրապէս, որ որսորդութեանը քննուած եկաւ թաւալեցաւ սենեակին մէջ։

Բարուն ձեղ, բաշ բարեկամներ, և ըսաւ արագորէն ոտքի ելնելով։

Իր ընկերները ապշած մնացին, բայց աղուկութեան յաջողութեւնը օրափութեանը. ամէն մէկը կուգէր արժանաւոր մարդը սեղմել իր բարեկամներուն մէջ։ Հաճախ յաղթուած իր կուրծքին մէջ պահեց զայն երկար ժամանակ։ Տղայի՛ւրը անոր պատաս-

Աղջիկը —կը մտածեմ ըսաւ, ու մեկնեցաւ. տնոր հետեւէն մայրն ալ գնաց պառկելու. մինակ Սիսակ պահ մը արձանացած մնաց իր անկիւնը։

Ահաւոր յայտնութիւնն եղած էր։

Մտաւ իր սենեակը, կզպեց դուռը, որպէս զի իր ներքին խռովութիւնները դուրս չփախչին և վախճալով որ հետաքրքիր աչք մը թափանցէ իր գաղտնիքին՝ ճրագն ալ մարեց, ու բազմոցին վրայ ինկաւ ուժաւոր պատ։

Տառապանքի սեւ գիւնը մեղաւ այդ մութ գիւնըրը Պիտի նշանն, պիտի կարգին, ալ չպիտի տեսնար զանի, ալ քովի չնստին, կարգաւ, լոսին։ Հիմակ սպառնացող աս կորուստին առջեւ կը հասկնար թէ որչափ կը սիրէր զանի։

Հազարամէկ հակառակ, տարբեր են թաղարմիկները ըրաւ. խորհուրդներ յղացաւ։

Որոշեց երթալ, աղջկան յայտնել իր սերը, բայց առաջին քայլին կորսնցուց իր քաջութիւնը. ան ալ կը սիրէր զինքը, Ով գիտէր, այնչափ բարի կը իրեն համար, այնչափ մոտեցած էր իրեն. միթէ զինքը տալիսը կը կարգէր կայծ մըն ալ տնոր կուրծքին տակ չէր վառել։

Անգղաբարձու պահ մը անցնել միտմիտ անուշ օրերուն և անկեղծ արցունքներուն մէջ յայտնած գրեթէ թմրեցաւ։

Գ.

Առտուան լոյսը բիշ մ'աւելի կարգ դրաւ իր գաղափարներուն մէջ. աւելի որոշ տրամաբանութիւն մը ուղիք բերաւ զինքը, շփոխ այն անգամին անդուշտ որ զինքը անկէջ կը բաժնէր. տեսաւ իրենց մէջ հոգած անընդհատ զոր ընկերական կարգ ու սարքերը բացած էին։

Ալ ամէն բան եղած լինցած էր, կը սիրէր այդ աղջիկը, և չէր կրնար այդ սերը հեռացնել. անի իր էութեանը հետ թըրուած էր։

Ալ ատ տունին մէջ չէր կրնար ապրիլ. խնթիւնով անուշաբանութեան մը մէջ պէտք էր փորձ մընել, վճարակէն փորձ մը։

Աղջկան գիմիւն անօգուտ էր, քանի որ գիտէր թէ վերջին վճիռը մօրը ձեռքն էր, և որչափ մօրը դիմել, կարելի է կը համոզել զանի, և ինչու չէ, ինչ չէ անոր ուղածը, մասնագէտ բժիշկ մը. շատ աղէկ, խոստացած էին զինքը եւրոպայ զբօսել. պիտի երթար, պիտի ըլլար ինչ որ ուղէին, ակնարկով մը, փաստարան մը, ճարտարագետ մը. մինչեւ հիմակ լաւ աշխատող մը եղած էր, հիմակ աւելի պիտի բազմապատկէր իր ջանքերը. ու այս յուսարթութիւններովն ուժեղացած մտաւ ուղղակի տիկնոջ սենեակը։

Դեռ քառօրէ մ'անցած չէր, երբ սենեակին դուռը մտնողութեան մը բացուեցաւ։ Սիսակ այսահարկի մը պէս մտնոր, զահալած քայլերով սանդղակներէ վար՝ աւելի գործեցաւ քան իրաւ. մինչ տիկինը կատողած, փրկւած ետեւէն կը պոսար։

—Ապերախտ չուն, չուն, տունէս դուրս։

Ապերախտ... համարձակած էր աչք վերցնելու իր քառօրէն իր արկիւնը։

Բերաւ ՎԱՐԴԻՔԻՆ

Իր անցած ձեռքի ջերմութիւնը սեղմումով մը։

Երեւոյն, զո՛ւր, պարոն Քրոյստի, ըսաւ նաւաղներուն պէտքը։

—Ես, ծերուկ ծանօթն, և ես աւելի անհանգիստ էի ձեր վիճակին վրայ, որքան դուք խնդրէի։

—Բայց ինչպէս գիտցար թէ արջիբուր միջմակ մը մեր վրայ յարձակած է, հարցուց Աթաբեկը. մեր ամէնէն աստիկ իր կիւղն էր որ դու առանց մտադրելու վրայ կասկածելու հանգարտութեան պիտի դառնայիր։

—Օհ, ամէն բան տեսած էի, պատասխանեց Տղայի՛ւրը. ձեր հրացանի հարուստները արկնացուցին զիս. այդ պահուն Փոքրիկ բերկերներն ըրով էի. ըրովէն մը վեր մագլցելով տեսայ հինգ արջեր, որ շատ մօտէն ձեզ կը հարձակէին, ահ, ինչ երկիւղ զգացի ձեզի համար։ Բայց վերջապէս բուրբի բարձրէն ձեր վար թաղարկիւրը, և կնիւններն իրենց վարձուած վարկէնաբար հանգարտեցուցին զիս։ Հասկցայ թէ տանը մէջ պատերազմութիւն ժամանակ ունեցաւ։ Այն ատեն կամեց կամեց մօտեցաւ, երբեքս անպաշտ, երբեքս ըրով սօսի կտորուածներուն մէջ. հասայ մարդին մօտ, և տեսայ այդ անհեթեթ անբանները աշխատութեան մէջ, խոլորկէ կուրծքներու պէս. ձերն էր ձեռքին, հատորները կը բարդէին, մէկ խօսքով, կը պարպէին ձեզ ողջ ողջ։ Բարեւար երբ

ԻՏԱԼԻԱ

Լեւոն ԺԳ. որ հաւանած էր իրաւարար ըլլալ Ս. Տոմիթիի և Հաիթիի մէջտեղ ծագած վեճին. հիմա կը հրաժարի այդ պաշտօնէն, Հաիթիի յաւակնութիւններուն պատճառաւ։ Պալտինա Գորալար Հաոմ գնաց և տեսակցեցաւ պատերազմական գործերու նախարարին հետ։ Մ. Քրիստի ի մօտայ քաղաքական ճառ մը պիտի արտասանէ Նաբոլիի մէջ. Բարեկամներ կը յորդորեն զինքը ընտրելի ներկայանալ Հաոմի չորրորդ շրջանակին մէջ, բայց կը մերժէ, վաճառի իր յաջողութիւնը կասկածելի է։

—Կը հերքուի թէ գեղարուածիւններ ծագած ըլլան խաղաղի միւս գերիններուն աղատութեան համար։ Մեծեղ իր խոստումը կը կատարէ, և գերիններուն նոր կարողան մը ճամբայ պիտի ելնէ ի մօտայ։

—Զօրավար Վիկտոր Ակորտաթ հառնելով հաւանցաւ պաշտպանութեան համար տարուած աշխատութիւններուն։ Առաւ Լադմանթիք և Լաւեստ կան, ի հարկին Տէրվիչներուն դէմ գործելու համար։ Մատուցէն կը ժանուցանեն թէ Տէրվիչները Ակորտաթի մօտ թուրքաւայի տիրում են, իտալացիներուն հետ յարձակում մը մօտայում է, թէեւ այս լուրը պաշտօնագէս ճշգրտած չէ։

ԱՆՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Հունգարական խորհրդարանին մէջ մաս մը երեսնութեան կը մերժեն մասնակցիլ երկուսոց վիճարկութեան, առաջինը թէ վերջին ընտրութիւններուն մէջ Պառն Պանֆիլի նախաձեռնութեամբ ապօրէնութիւններ գործուած են։

—Քաղաքա-բնկերական կուսակցութիւնը՝ որուն պիտի է դատախոս Ֆիլիպովի, հրապարակ հանցի իր ընտրական յայտագիրը, որ կը բաղկանայ հետեւեալ կէտերէն. 1⁰ Ընդհանուր քաղաքականութիւն, ուղղակի և դադարի. 2⁰ Գլխավորութիւն կը կրնան ազդեցութիւններուն. 3⁰ արուստական միջնակարգութեան հաստատութիւն. 4⁰ Գլխավորական ծառայութեան երկամայ նաւաղութիւն։

Հաւանական է որ քաղաքա-բնկերական և առաջին կուսակցութեան միջնակարգ գործին, Վիկտորի մէջ մասնաւորագէտ։ — Կրտսի թէ Վիկտորի դաշինքը ի մօտայ հրոսակար մը կ'անել պիտի տայ, Չէխները իբրեւ պաշտօնական լեզու ճանչնալու համար Պոհմիլայ գաւառական իշխանութեան լիզմակցութիւններուն մէջ։

—Պաշտօնական օրով երկրը կը հրատարակէ երկու կայսերական հրովար-

տակ. առաջինով կը լուծուի խորհրդարանը և կը հրաւիրուին ընտրողները. երկրորդով նոր խորհրդարանը կը հրաւիրուի դաւաճուիլ 1897 մարտ 27ին։ Ընդհանուր ընտրութիւնները պիտի ըլլան մարտ 9ին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Արտաքին գործերու խորհրդական Պառն Մարշալ՝ որ տանըհինգ օրէ ի վեր բացակայ էր առողջութիւնը դարմանելու համար, Պէրլին դառնալով իր պաշտօնին գլուխն անցած է։

ԱՆԳՂԻԱ

Քարալին վրայ Սիւլի Բոտար գիմարելու դաջած էին միայն քանի մը օրագրողներ և հինգ վեց բարեկամներ։ Քարի նախորդ նախարարագետը այնքան չուտով ուղեց դուրս ինչի նաւէն որ նաւակամութիւն վրայ ինկաւ փռուցաւ։ Ու եւցող տեղի չունեցաւ, և մասնաւոր չղեկաւորով մեկնեցաւ իրեն յատկացուած կայարանը։ Մ. Սիւլի Բոտար փաստաբան մը պիտի բռնէ իր դատը պաշտպանելու համար։

—Լոնտոնի առեւտրական դատարանէն պատգամաւորութիւն մը ներկայացաւ ժողովին գործերու նախարարին, որ Անգլիա իր պատերազմական նաւերը աւելցնելու ծրագիրը գործադրէ, և ինչ իսկ նոր նաւերու շինութիւնը սկսէ։

—Խորհրդարանին մէջ Հնդկաստանի գործերու խորհրդականը տեղեկութիւններ տուաւ ժանտախտին վրայ։ Բաւ թէ ձեռք առնուած միջոցները շատ աղքատ են, և կը յուսադաւ թէ ի մօտայ պիտի անկրեւել մնայ այդ ախտը։

—Նիկէի եղեղներուն բոլոր ժողովուրդը Լըբեճայի և Նիկիայի մէջտեղ միացած է Նիկիայի ընկերութեան, անոր արշաւանքը յաջողութեամբ համար։

—Շատ ժամանակ ի վեր խորհուրդ կար արձան մը կանգնել Տարվինի համար իր ծննդավայր քաղաքին մէջ։ Այս անգամ ինչպէս կարգադրուած է, Շըրլալայի ծաղկավաճութեան ընկերութիւնը իր վրայ առաւ բոլոր ծախքերը, որ կը հաշուին 300,000 ֆրանքի։

ՍՊԱՆԻԱ

Հալոնաւէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զօրավար Վէյլէր Հալոնաւ և Մալանդա դաւառներուն մէջ պատեղէ վերջ ըսած է թէ Երկու պարտականութեան ապագային ներք կարեւոր ուժ մը չունին։ Քանի մը զօհեր կան միայն, գործը դիւրին է ցրուիլ։ Զօրավար Վէյլէրի համար այդ գաւառները խաղաղացած կը համարուին։

—Թագաւորին տօնին առթիւ մեծ ընդունելութիւն տեղի ունեցաւ Մատրիտի պալատին մէջ։ Թագաւորը զինուորական Դպրոցին համադրեցաւ կը կըրէր, և իր մօրը քով դահի մը վրայ նստած էր։

—Մեր բազմաթիւ մասնակից ըլլալու համար, բաւ իկթամոն։

—Մեզ ամէնքս աղատելու համար, բայց տուէք ինձի կտոր մը պարթեմաւ և միս. անթիւ ոտքի վրայ չեմ կրնար կենալ։

Տղայի՛ւր իր ձեռնակ ակաւորելով կը խաճէր աղած եղան միւր խոլորկէ կտոր մը։ Ուստիով հանգեք, արամաքիւր երեւցաւ պատասխանելու ա՛յն հարցումներուն, որոնցմով ներք կը խալէին զինքը։

Մեզ աղատել, յարած էր Պէլ։

—Անուշտ, պատասխանեց Տղայի՛ւրը, իր պատասխանին տեղ տալով պզտիկ լեզուին միջնակարգութեան մը ձեռնակով։

—Իրապէս, ըսաւ Պէլ, քանի որ պարոն Քրոյստի եկաւ, կրնար միջնակարգ ձեռնակել իր կողմէն։

—Այո՛, առաւտ. պատասխանեց Տղայի՛ւրը, տղաւ աստիճան թողորն այս շաբաթը սերունդին, որ վերջապէս կրնայ գտնուի մեր միջնակարգները և աւարել դասնան։

—Պէտք է հոս մնալ, ըսաւ Հաթրատ։

—Անուշտ, պատասխանեց Տղայի՛ւրը, և սակայն խաղաղ այս կնիւններէն։

—Իր մէջ միջոց մը կայ, հարցուց Պէլ։

—Ապահով միջոց մը, պատասխանեց Տղայի՛ւրը։

—Ես չեմ ըսել, որչափ ծանօթ, ձեռքերը չփախչի, պարոն Քրոյստիին հետ յուսաւատելի չի կայ, միտ զիւտ մը ունի իր

—Մանիլայի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սպանիացիները այդ քաղաքին անտառներուն մէջ զարկած են ապստամբները։ Վերջիններուն կորուստն է 38 մեռել, բազմաթիւ վիրաւորներ։ Սպանիացիները ռմին միայն 4 վիրաւոր։

Հալոնաւէն կը գրեն թէ Հանապանայի ափուրի վրայ Սպանիացիները փախցուցին շատ ապստամբներ, որոնք իրենց հապճեպէն գետն իյնալով, 39 հոգի խղճուցանաւ։

ՅԲՆԱՍՍ

Նախարարներու խորհուրդին մէջ տարաբնի գործերու նախարարը յայտարարեց թէ Ֆրանսիա մասնակցած է վեներական դաւաճութեանը առողջապահական Համաժողովին։

—Բարոյական և քաղաքական գիտութիւններու Ակադեմիան իր նիստը դադարեցուց իր անգամներէն Մ.Մ. Ալպէր Տէմարտէնի և Բոլ Ռէմիլայի մահուան առթիւ։

ՆԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻՉ, 27 Յունիս. — Տը. Զորաֆա, որ Երջանայաւատակ Ապոլոն Մէճիտ կայսեր անձնական բժիշկն էր, մեռաւ Բարիչ, ուր հաստատուած էր քանի մը տարեէ ի վեր։

ԲԱՐԻՉ, 27 Յունիս. — Ռուսական նոր նախարար վարդ հոս պիտի գայ, Դիսպան և Մ. Ֆելիք Ֆոսի և Մ. Հանթլոյի ներկայացուցիչները պիտի դիմաւորեն զինքը կայարանին մէջ։

ՄԱՏՐԻՏ, 27 Յունիս. — Երմոսցուցին նշանակած գլխավորներէն 57 միլիոն ֆր. յաւակածական հասոյթներ կան անցաւ տարուան վերջին վեջանէն մէջ։

ՊԱՆԲՐԻՇ, 27 Յունիս. — Խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ կը խոսուի նախարարութեան հաւանական ապագային վրայ։ Մ. Սիւլի Բոտարի կուսակցիները արամաքիւր են կուսիլ Մ. Օրելիանի քաղաքականութեան դէմ։ Կը կարծուի թէ նախարարութեան քանի մը անգամները պիտի հրաժարին, մասնաւորապէս Մ. Մ. Քանթալիսի և Սիլվեստրի Ասանկով պիտի քաջայի նախարարութիւնը, զոր թեքուելու կը կարգադրէ Մ. Սիւլի Բոտար։

ԱՌԷՆԲ, 27 Յունիս. — Պատճառի մը համար զոցուած էր բժշկական վարժարանը։ Հիմա ուսանողները կը խնդրեն որ այդ դպրոցը նորէն բացուի։

ՀԻՈՒՄ, 27 Յունիս. — Երմոսցու նախարար Մ. Լուծաթի ծրագիր մը կը պատրաստէ երկրուն պարտը շինելու համար։ Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար ու է վերաւարական չի պիտի զոյգուի։

ՎԻԵՆՆԱ, 27 Յունիս. — Գիտութիւններու Ակադեմիան Պալատի պիտի դրէ երեք բ

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմե
միակ գործակալ Պ. Պ. ՉՕՆ. Բ. ԹՕՄՍԸ
ԻՆՈ ԲԴԻՈՑ, ԹՕմսըն խան Պոլսու

